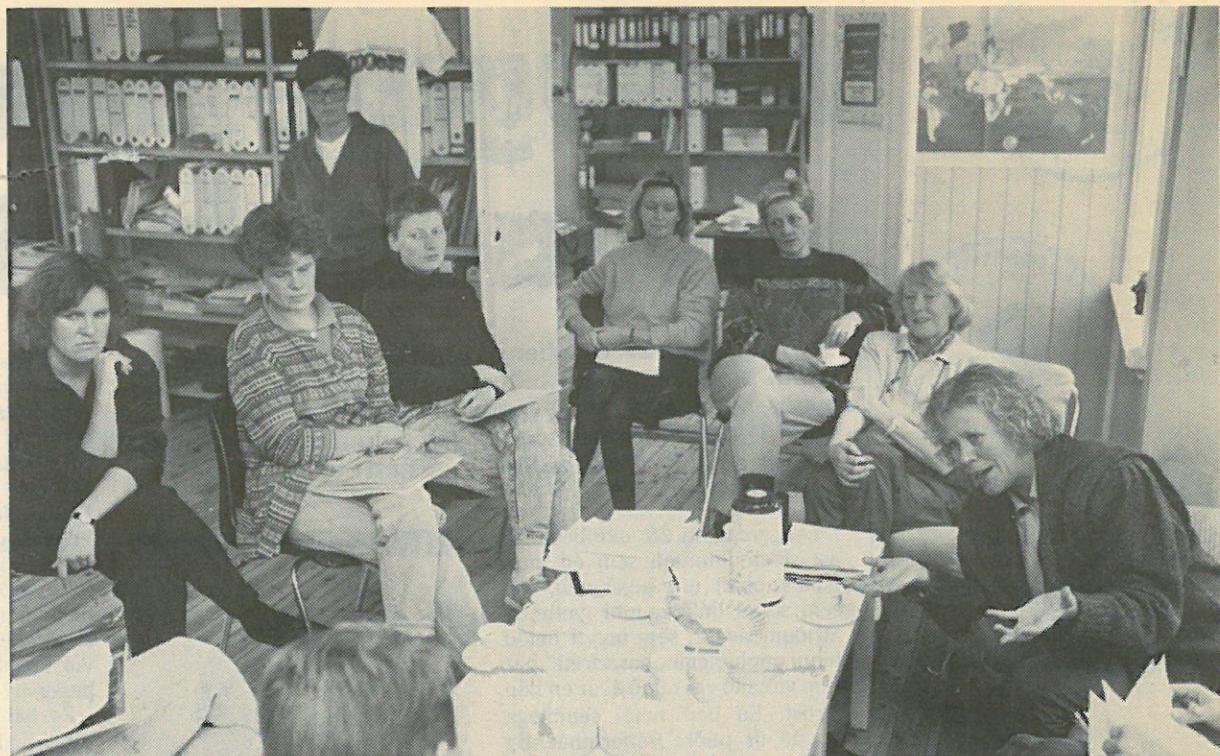

FRÉTTASKÝRING

Vinnuálag færir konur frá sveitarstjórnarstörfum. Kvennalistakonur ekki ánægðar með árangurinn á Alþingi en ánægðar með sín óbeinu áhrif. Hafa ákveðið að taka sæti í bankaráðum ríkisbankanna: Þær er leyndardóma að finna sem vert er að kanna.

Frá blaðamannafundi Kvennalistans í gær. Fylgi listans hefur minnkað á ný eftir ævintýralega sókn. Þær viðurkenna að mikil fylgi á sinum tíma hafi að hluta til verið yfirlýsing um óánægju með aðra, en að öðru leyti segjast þær eiga erfitt með að ná eyrum fólks. A-mynd/E.OI.

Landsfundur Kvennalistans:

Afturkippur í sókn kvenna

Kvennalistinn hélt sjöunda landsfund sinn í Ölfusi um síðustu helgi. Á fundinum komu fram nokkrar áhyggjur yfir versnandi stöðu kvenna í launamálum og svo virðist vera sem sókn kvenna í sveitarstjórnum sé í rénum og jafnvel að fjara út. „Það er umhugsunar- og áhyggjuefni, hversu margar konur, sem nú sitja í sveitarstjórnum, hyggjast ekki gefa kost á sér til áframhaldandi starfa á þeim vettvangi samkvæmt nýlegri könnun Jafnréttisráðs“, segir í ályktun frá fundinum.

Ástaðurnar eru skýrar að mati Kvennalistans: Vinnuálag þessara kvenna er of mikil, þær séu gjarna í premur störfum í einu, fullri launaðri vinnu, sveitarstjórnarstörfum og heimilisstörfum. Pessi afturkippur, sígandi lukka í skodanakönnunum og nokkur einangrun í stjórnarandstöðu vekja upp ýmsar spurningar.

Ólíf hlutskipti sigurvegaranna

Í sinum fyrstu alþingiskosningum í apríl 1983 bauð Kvennalistinn sig fram í „adeins“ 3 kjördænum af 8, en hann hlaut þó 7.125 atkvæði eða 5,5% atkvæða af heildinni og þrjá þingmenn kjörna. Sigríður Dúna Kristmundsdóttir í Reykjavík náði beinu kjöri sem dugði til uppbótarþingsæta fyrir Guðrún Agnarsdóttur í Reykjavík og Kristín Halldórsdóttir í Reykjanesi.

Við tók „helmingaskiptastjórn“ Framsóknar- og Sjálfstæðisflokkana næstu 4 árin. Á þeim tíma sýndu skodanakannanir eiltið aukid fylgi kvennana, en þó yfirleitt a bilinu 7–10% af þeim sem afstöðu tóku. Þetta breytti þó undir það síðasta þegar kosningarnar 1987 nálgudust og fylgið tók að sveiflast í þeirra átt.

Í kosningunum síðustu hlaut Kvennalistinn síðan 15.470 atkvæði (auknung um 117%) eða 10,1% atkvæða í heild — bauð sig fram að þessu sinni í öllum kjördænum. Kosningalög höfðu breyst og nú náðu beinu kjöri í Reykjavík þær Guðrún Agnarsdóttir, Kristín Einarssdóttir og Pórhildur Porleifsdóttir, í Reykjanesi Kristín Halldórsdóttir, í Nordurlandskjördæmi

, „Auðvitað hefðum við viljáð mikil meira, en með tilliti til ýmissa þáttu erum við samt nokkuð ánægðar,“ segir Kristín Halldórssdóttir, starfsmaður Kvennalistans og fyrrum þingmaður. „Þetta fer eftir því hvada mælikvarða þú leggur á hlutina,“ segir Pórhildur Porleifsdóttir þingmaður. „Ef þú spryrð hvort við séum ánægðar með hvað við höfum fengið margt samþykkt á Alþingi er svarið að við erum ekki ánægðar. Og hið sama má t.d. segja um borgarstjórn. En þetta er bara brot af starfinu, við höfum vonandi haft okkar áhrif í nefnendum og stjórnunum og við höldum því fram að við höfum haft einhver áhrif á vinnubrögð í þinginu. En aðaláhrifin eru annars staðar. Það er afskaplega mikilvægt fyrir konur að vera einhvers staðar þar sem það heyrist í þeim, þótt það gangi reyndar ansi illa á Alþingi núorðið.“

Enginn einhlítur mælikvarði á árangur

Sagt er að fylgi við Kvennalistann sveiflist vegna þess að hann telst heppilegur vettvangur fyrir óánægjuöflin. Að ef hegna eigi eigin flokki þá sé kjörið að varpa því tíma-bundið yfir á Kvennalistann.

Kvennalistinn var á tíma-bili, fyrir 1–2 árum, í skodanakönnunum með 28–30% fylgi af þeim sem tóku afstöðu. Síðar dalaði fylgið all verulega og er nú komið nálægt kosningafylgi hans fyrir tveimur árum. Þetta er að átta sig að stöðunnar ef fylgið er talið í kjösendum: Þær voru 15.470 í kosningunum, fóru upp í nálgæt 45 þúsund samkvæmt skodanakönnunum, en eru nú komrir í 15–16 þúsund á ný. Fylgið prefaldaðist, en er nú þrójungr af því er best létt. En eru Kvennalistakonur ánægðar eða óánægðar með uppskeruna af 6–7 ára setu á þingi?

sendum að við getum skilið eftir okkur veruleg spor. Við höfum engan áhuga á því að fara í ríkisstjórn þar sem við erum aðeins eitt hjól undir vagni en megnar ekkert — það yrði okkur ekki til framdráttar þegar til lengri tíma er liðið. Skammtimasjónarmiðið væri auðvitað að rjúka inn í ríkisstjórn, en langtímasjónarmiðið hlýtur að segja okkur að það hefði ekki verið rétt ákvörðun að því við hefðum ekki getað gert það með nógum aferrandi hætti. Við verðum að bíða þangað til við metum það svo að það verði svo eftirminnilegt að það fari ekki framhjá neinum að það munu um það að hafa Kvennalistann í ríkisstjórn.“

„Við erum enn að plægja og sá. Uppskerutíminn er ekki kominn“ bætir Kristín Halldórsdóttir við.

Borið saman við Valhallarbáknið...

Aðspurð um mikla fylgisveiflu til Kvennalistans á tímabili, en síðan „hrap“ á síðustu mánuðum, allt undir kosningafylgi listans sagði Pórhildur að það væri skiljanlegt þegar sagt væri sem svo, að þegar Kvennalistinn ryki svo mikil upp í skodanakönnunum væri hluti skýringarinnar yfirlýsing um óánægju með aðra, en ekki endilega ánægju með Kvennalistann. „Við erum klárar að því að það eru mjög margir sem urðu fyrir vonbrigðum með að við skyldum ekki fara í ríkisstjórn. Það vissum við þegar við tókum þá ákvörðun. Svo eignum við hins vegar í miklum vanda með að koma okkar málstað í gegn, sem í raun er vandi kvenna í gegnum aldirnar, að vera ekki nógur sýnilegar. Við eignum afskaplega erfitt með að ná eyrum þjóðarinnar í sama mæli og aðrir.“

„Auðvitað viljum við fara í ríkisstjórn“, segir Pórhildur. „Við bíðum eftir því með óþreyju að fá nægilegt fylgi og nægilegan styrk til að fara í ríkisstjórn á þeim for-

við hreinlega komist að því að það sé nauðsynlegt fyrir okkur að vera inni í bankaráðunum,“ segir Pórhildur. „Andstaða okkar var fyrst og fremst gegn pólitískt kjörnum nefndum og ráðum á öllum svíðum,“ segir Kristín. „Við erum nú að skoða afkímana,“ segir Pórhildur. „Við sögðum fyrst að við ætludum ekki í þennan tiltekna afkima, en höfum komist að því að þar er líklega að finna leyndardóma sem vert er að kanna. Konur þurfa að fá stærri hlutdeild í fjármagni landsins og það streymir að hluta til í gegnum bankana. Á móti þessu getum við bent á, sem við teljum áhrif mið að stand og stað. Eftir landsfund Sjálfstæðisflokkans rauk Davíð Oddsson skyndilega á toppinn, en komst varla á blað yfir vinsælustu stjórnálmamennina áður. Annað dæmi er af Jóni Baldvin og vínmálum hans — allt í einu var hann orðinn síð-spilltasti stjórnálmamaður landsins, en viku áður hefði það sjálfsgagt verið einhver annar.“

„Að öðru leyti sýna fjlómög dæmi hversu skodanakannanir taka mikil mið að stand og stað. Eftir landsfund Sjálfstæðisflokkans rauk Davíð Oddsson skyndilega á toppinn, en komst varla á blað yfir vinsælustu stjórnálmamennina áður. Annað dæmi er af Jóni Baldvin og vínmálum hans — allt í einu var hann orðinn síð-spilltasti stjórnálmamaður landsins, en viku áður hefði það sjálfsgagt verið einhver annar.“

I bankaráðum er leyndardóma að finna

Á landsfundinum voru samþykktar ýmsar ályktanir. Meðal annarra um versnandi stöðu kvenna á vinnumarkaðinum, um sérstaka Kvennadeild innan Byggðastofnunar er fái a.m.k. 20% af framlagi ríkisins til stofnunarinnar, um mótmæli gegn fyrirhugadri endurvinnslustöð fyrir kjarnorkuúrgang í Dounreay og fleira. Hitt hefur vakið meiri athygli að Kvennalistinn hefur ákveðið þá stefnubreytingu að taka sæti í bankaráðum ríkisbankanna, í Seðlabanka, Landsbanka og Búnaðarbanka. Hvers vegna er þessu breytt nú?

„Við fetum okkur af stað inn í þetta kerfi. Fyrir rúnum 6 árum var það Alþingi. Auðvitað var fjöldamargt sem við áttum þá eftir að skoða og þetta er eitt af því. Með aukinni reynslu höfum

FRIÐRIK PÓR
GUÐMUNDSSON